

Kaupunginhallitus 06.09.2021 § 287

§ 287

Vuoden 2021 toinen osavuositarkastus (osittain KV-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojavuo Pia

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy seuraavat määrärahojen siirrot:

Tilapalvelujen uudisrakentamisten määrärahoista talousarviokohdasta 719 2 hankkeelta 4490 Kalajärven koulu, päiväkoti ja nuorisotila siirretään:
- 4 700 000 euroa kustannuspaikalle 71981 siirtokelpoisten toimitilojen perustuskustannukset ja pihatyöt
- 900 000 euroa kustannuspaikalle 71984 takuuajan korjaukset ja viivästyneet maksuerät
- 53 000 euroa hankkeelle 3017 Tapiolan päiväkoti
- 108 000 euroa hankkeelle 3752 Vermon päiväkoti
- 595 000 euroa hankkeelle 3745 Matinraitin päiväkoti ja asukaspuisto

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1

merkitsee liitteenä 1 olevan vuoden 2021 toisen osavuositarkastuksen tiedoksi

2

merkitsee liitteenä 2 olevan Espoon kaupungin konserniraportin tiedoksi

3

merkitsee vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyihin huomioihin annetut selvitykset tiedoksi (liite 3)

4

merkitsee tiedoksi vuoden 2021 talousarvioon liittyvät pöytäkirjamerkinnot (liite 4)

5

merkitsee tiedoksi raportin valtuustoryhmien toiminnan tukemisesta (liite 5)

6

hyväksyy talousarvion valtuustoon nähden sitovat määrärahasat liitteen 6 mukaisesti

7

hyväksyy uuden organisaatorakenteen mukaiset sitovien tasojen määrärahat ja tuloarviot liitteen 6 mukaisesti

8

hyväksyy seuraavat määrärahojen muutokset ja aluerajauksen

Käyttötalous

24 Vanhusten palvelut
määrärahan lisäys 1 579 000 euroa
25 Terveyspalvelut
määrärahan lisäys 56 856 000 euroa
27 Perhe- ja sosiaalipalvelut
määrärahan lisäys 684 000 euroa

31 Kasvun ja oppimisen lautakunta
tuloarvion lisäys 6 800 000 euroa
määrärahan lisäys 8 100 000 euroa

Investoinnit

911 Aineettomat hyödykkeet, 90007 Tietohallinto
tuloarvion lisäys 3 500 000 euroa
määrärahan lisäys 4 500 000 euroa

Rahoitusosa

87 Antolainat
määrärahan lisäys 17 166 000 euroa

Urheilupuiston taseyksikkö

käyttötalous

tuloarvion lisäys 65 000 euroa
määrärahan lisäys 65 000 euroa

investoinnit

Urheilupuiston taseyksikön talousarviokohtaan 02340 Osakkeet siirretään Tapiolan taseyksiköstä talousarviokohdasta 022BE osakkeet ja osuudet 310 000 euroa

Urheilupuiston aluerajauksen karttaliitteen (liite 7) mukaisesti.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

1. Vuoden 2021 toinen osavuosiselitys

Toimintaympäristö

Suomen Pankin kesäkuun talousennusteen mukaan kansainvälinen taloudellinen toimintaympäristö on jälleen suotuisampi. Maailmantalouden

piristyminen on jatkunut, ja globaali raha- ja finanssipoliittinen elvytys tukee kasvuedellytyksiä. Suomen Pankin kesäkuun ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa 2,9 % vuonna 2021 ja 3,0 % vuonna 2022.

Koronavirusepidemia on kuluvan vuoden aikana vaikuttanut myös Espoon kaupungin talouteen ja toimintaan. Epidemian aiheuttamia toimintamenojen lisäyksiä ja tulojen vähentymisiä on arviolta yli 70 milj. euroa ja lisäksi ovat työttömyyden ja lomautusten aiheuttamat kunnallisverotulojen menetykset. Koronavirusepidemian hoito on myös hidastanut hoitoon pääsyä, joka lisää jatkuvasti hoito- ja hyvinvointivelkaa.

Huolestuttavinta on pitkäaikaistyöttömyyden kasvu Espoossa. Kesäkuun 2021 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 11,7 % eli 3,2 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aiemmin. Työttömiä työnhakijoita Espoossa oli kesäkuun 2021 lopulla 17 551. Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli kesäkuun 2021 lopulla Espoossa 6990 eli 68 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Uhkana on, että monen työllistyminen muodostuu yhä vaikeammaksi, jos heidän ammattitaitonsa ja kosketuksensa työmarkkinoihin rapistuvat pitkittyvän työttömyyden seurauksena.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoossa oli kuluvan vuoden kesäkuun lopussa 294 836 asukasta eli asukasmäärä oli kasvanut 2 040 hengellä vuoden alusta. Kuluvan vuoden väestönkasvu tammi-kesäkuussa oli nopeampaa kuin vuotta aiemmin. Väestönkasvun nopeutumiseen vaikutti erityisesti kuntien välisen muuttotappion pieneneminen, kun muualta Suomesta Espooseen tuleva muuttoliike oli edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna kasvanut enemmän kuin lähtömuutto Espoosta. Myös nettosiirtolaisuus kasvoi ja luonnollinen väestönkasvu oli vuotta aiempaan verrattuna suurempaa.

Ennakkotiedon mukaan tammi-kesäkuussa 2021 uusia asuntoja valmistui 2380 eli 758 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia asuntoja oli aloituksissa 3495 eli 398 asuntoa enemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa. Uusia rakennuslupia on rekisteröity myönnettyksi reilu 340 000 k-m². Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvuissa oli 3222, mikä on 59 asuntoa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Asuntotuotanto pysyy viime vuoden tasolla. Tämänhetkisen arvion mukaan Espoossa valmistuu vuonna 2021 noin 4200 uutta asuntoa.

Nettotoimintakulut eli toimintakatteen alijäämä kasvaa 9 prosenttia vuodesta 2020

Ulkoisia toimintatuottoja on kertynyt tammi-heinäkuussa 214 milj. euroa, 4,6 prosenttia enemmän kuin viimevuoden vastaavaan aikaan. Toimintatuottojen ennustetaan ylittävän talousarvion 7 milj. eurolla, vaikka koronan rajoitustoimet laskevat kulttuurin ja liikunnan sekä sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksuja, sillä valtion myöntämät hanke- ja koronavaikutusrahat nostavat avustusten kertymää.

Ulkoisia toimintamenoja on toteutunut 1 182 milj. euroa, kasvua 6,4 prosenttia viime vuoden vastaavaan aikaan. Ulkoisten toimintamenojen arvioidaan ylittävän talousarvion 66 milj. eurolla, kasvua 7,6 % vuodesta 2020. Sosiaali- ja terveystoimen menojen arvioidaan ylittävän talousarvion 66,3 milj. eurolla, josta koronaan liittyviä kuluja, kuten näytteento, jäljitys, suojavarusteet ja rokottaminen, on yhteensä 59,6 milj. euroa. Ylitystä on ennustettu lisäksi lasten sijaishuollon, vammaisten asumisen, vanhusten pitkäaikaishoidon sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen ostopalve-

luissa. Sivistystoimessa ulkoiset toimintamenot ylittivät 9 milj. eurolla, saaduilla 8 milj. euron avustuksilla on lisätty oppimisen tukea sekä parannettu oppilashuollon palveluja ja helpotettu liikuntaseurojen korona-ahdinkoa 1,7 milj. euron erillisavustuksilla. Lisääntynyt pitkäaikaistyöttömien määrä nostaa työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannuksia 26 milj. euroon, 4 milj. euroa talousarviota enemmän. Koronasulkemiset vähentävät jonkin verran henkilöstö- ja muita kuluja ja kulkukeskuksen menot alittuvat 7,2 milj. eurolla.

Toimintakatteen alijäämän eli nettomenojen arvioidaan toteutuvan 55 milj. euroa talousarviota heikompana.

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) yhteensä on tammi-heinäkuussa tilitetty 1 134 milj. euroa ja heinäkuun lopun tilanteessa verorahoitusta arvioidaan kertyvän 1 809 milj. euroa vuonna 2021, 84 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa.

Espoon rahastojen markkina-arvo kasvoi tammi -heinäkuussa 5 milj. euroa koronakriisistä toipuvien talouksien tukitoimien, yritysten kasvaneiden tuottolukujen ja kriisin helpottumisesta aiheutuneiden positiivisten odotuksien seurauksena. Rahastojen kirjanpidollinen tulos toukokuun loppuun mennessä oli 21,0 milj. euroa, kun talousarvioon oli budjetoituna vuodelle 2021 16,9 milj. euroa. Rahastojen tuottoennustetta on nostettu vuodelle 2021 37,6 milj. euroon.

Vuosikatteen ennustetaan toteutuvan 190 milj. euron tasolla, 53 milj. euroa talousarviota parempana.

Tuloksen ennustetaan heinäkuun tilanteessa toteutuvan 4 milj. euron tasolla. Tulosennuste päivitetään kuukausittain.

Investointien kokonaismääräksi arvioidaan noin 350 milj. euroa ja nettoinvestoinneiksi noin 317 milj. euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa uutta lainannostovaltuutta on budjetoitu 315,0 milj. euroa. Vuoden 2021 lainannostovaltuutta ei tarvitse nostaa täysmääräisesti.

Sote-uudistuksen rahoitusmalli tulee hidastamaan Espoon verorahoituksen kasvua. Taloudellisesti kestävä Espoo –tuottavuus ja sopeutusohjelman tuottavuustavoitteiden toteuttaminen on tärkeää, sillä se helpottaa sote-muutokseen sopeutumista. Myös tarkastuslautakunta on suosittanut, että kaupungin ja konsernin talouden tasapainottaminen edellyttävät velkaantumisen taittamista ja TakE-ohjelman toteuttamista.

Tulostavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2021 on asetettu yhteensä 41 tulostavoitetta. Tulostavoitteista 19 arvioidaan toteutuvan ja kuuden toteutuvan osittain. Kolmen tulostavoitteen osalta arviointia ei voida vielä tehdä. Tulostavoitteista 13 ei arvioida toteutuvan kuluvan vuoden loppuun mennessä. Kokonaisuus näyttää toisen osavuosisikatsauksen kohdalla haasteelliselta, erityisesti talouteen, työllisyyteen ja hyvinvointiin liittyvien tavoitteiden osalta, joihin myös koronaviruspandemia vaikuttaa eniten.

2. Espoon kaupungin konserniraportti

Espoon kaupungin konserniraportti ajalta tammi-kesäkuu 2021 sisältää Espoo-konsernin tärkeimpien tytäryhteisöiden talouteen ja toimintaan liittyvät olennaiset tiedot.

Konserniraportti sisältää em. yhteisöille keskeisten tuloslaskelman erien talousarvio, toteuma ja ennustetiedon sekä vertailun edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan, Lisäksi esitellään yhteisön merkittävimmät tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa alkuvuonna 2021 sekä valtuuston asettamat tulostavoitteet (tilanteet ja arvion toteutumisesta).

Valtuuston konserniyhteisöille asetetuista tavoitteista arvioidaan toteutuvan 22/36. Kahdeksaa tavoitetta ei joko voida vielä arvioida tai tavoitteen saavuttamisessa on epävarmuustekijöitä. Kuuden tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta. Tavoitteet, joiden ennustetaan jäävän toteutumatta ovat HSY:n tuottavuus ja kierrätysaste, HUS:n tuottavuus, Enter Espoon yöpymisten määrä, EMMA:n teoslainausten sekä Espoon kaupunginteatterin vierailuesitysten määrät.

3. Uudet talousarvion sitovuustasot ja uuden organisaation mukaiset määrärahat

Valtuusto hyväksyy talousarvion yhteydessä määrärahat ja tuloarviot sekä valtuustoon nähden sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden tasot. Valtuusto päätti uudesta hallintosäännöstä 22.3.2021 ja kaupungin uusi organisaatiorakenne astui voimaan valtuustokauden alussa 1.8. alkaen. Päätökseen liittyvät toimintojen ja henkilöstön siirrot on muutettu vuoden 2021 käyttösuunnitelmaan. Sitoviin tasoihin on organisaatiouudistuksen yhteydessä tullut muutoksia, ja tasoja tarkistetaan vastaamaan uutta organisaatorakennetta.

Organisaatiouudistuksen yhteydessä on muutettu määrärahat ja tuloarviot uuden rakenteen mukaiseksi. Suuri osa muutoksen piirissä olevista kustannuspaikkojen määrärahoista ja tuloarvioista siirtyi 100-prosenttisesti uuden rakenteen mukana. Sellaisissa kustannuspaikoissa, joiden määrärahat ja tuloarviot jakautuivat uudessa rakenteessa, käyttösuunnitelma on jaettu siirtyvien palvelujen ja toimintojen mukaan. Osavuosikatsauksen yhteydessä määrärahat ja tuloarviot tarkastetaan vastaamaan uutta rakennetta. Siirrot ovat kaupunkitasolla nollasummasiirtoja, kokonaisuudessaan kaupunkitason määrärahoihin tai tuloarvioihin ei muutoksen yhteydessä tule lisäyksiä tai vähennyksiä.

4. Talousarviomuutokset

Käyttötalous

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla koronasta aiheutuvia kustannuksia seurataan tarkasti. Kustannusten toteuma tammi-heinäkuussa 2021 on ollut 32 milj. euroa ja koko vuoden kustannusten ennustetaan kasvavan noin 60 milj. euroon. Talousarvio ei sisällä erillistä varautumista koronan torjumiseen, jäljittämiseen, rokottamiseen ja hoitamiseen. Menomäärärahojen ennakoidaan ylittävän talousarvion ja osavuosikatsauksen yhteydessä esitetään määrärahojen korotusta yhteensä 59,1 milj. euroa, josta koronaan liittyvien kustannusten osuus on 58,1 milj. euroa ja lasten ja nuorten hyvinvointivajeen paikkaamisen menolisäys 1 milj. euroa. Toimialan tulojen ennustetaan myös ylittävän talousarvion valtiolta saatavien avustusten johdosta. Esitys valtionavustukseksi covid-19 -kuluihin on kunnissa parhaillaan lausunnolla. Esityksen mukaan valtion on

tarkoitus korvata 40-65 % välittömistä lisäkustannuksista. Tuloarvion korotus tuodaan päätettäväksi viimeistään osavuositarkastus 3:n yhteydessä, kun valtionavustusten kriteerit ja summa on tarkentunut.

Kasvun ja oppimisen toimialalla suomenkielisen opetuksen tulosityksikön tulosennuste vuodelle 2021 sisältää budjetoimattomia valtion erityisavustuksia koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen tasoittamiseksi 4,9 milj. euroa ja budjetoimatonta tasa-arvorahaa 0,9 milj. euroa, yhteensä 5,8 milj. euroa. Tulosityksikkö käyttää avustukset toimintaansa mm. palkkaamalla lisää määräaikaista opetushenkilökuntaa, mutta saa samanaikaisesti säästöjä verrattuna budjettiin mm. sisäisistä menoista 0,7 milj. euroa, joten menomäärärahoihin esitetään 5,1 milj. euron ja tuloarvioon 5,8 milj. euron korotusta.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön tulosennuste vuodelle 2021 sisältää budjetoimattomia valtion erityisavustuksia koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen tasoittamiseksi 1 milj. euroa. Tulosityksikkö käyttää avustukset toimintaansa mm. palkkaamalla lisää määräaikaista henkilökuntaa. Edellisen lisäksi koronasta aiheutuneiden muiden budjetoimattomien menojen, esimerkiksi ryhmäjärjestelyistä ja maskien hankinnasta aiheutuneiden menojen määrä on 0,5 milj. euroa. Menomäärärahoihin esitetään 1,5 milj. euron ja tuloarvioon 1 milj. euron korotusta.

Maksuttoman toisen asteen opetuksen kustannusten budjettivaraukset 2021 olivat suomenkielisen opetuksen tulosityksikössä 0,7 milj. euroa ja svenska rum -tulosityksikössä 0,1 milj. euroa. Budjettivaraukset määriteltiin syksyllä 2020 käytettävissä olevan tiedon perusteella. Kustannukset koostuvat oppimateriaalista ja oppilaiden käyttöön annettavien kannettavien tietokoneiden kustannuksista. Ennustettujen todellisten kustannusten arvioidaan olevan Suomenkielisen opetuksen tulosityksikössä 2,2 milj. euroa ja Svenska rum -tulosityksikössä 0,3 milj. euroa. Suomenkielisen opetuksen tulosityksikössä budjetin ylittävään osuuteen esitetään 1,5 milj. euron määrärahalisäystä. Svenska rum -tulosityksikkö kattaa budjetin ylittävän osuuden mm. sisäisten kulujen säästöistä ja ennakoitua pienemmän lapsimäärän aiheuttamista säästöistä varhaiskasvatuksessa.

Investoinnit

Aineettomiin ICT-investointimäärärahoihin esitetään 4,5 milj. euroa lisäystä eVaKa- ja JoTo-projekteihin. Lisämäärärahan tarpeesta 3,5 milj. euroa kompensoituu eVaKa- ja JoTo-projekteille saatavalla valtiovarainministeriön digirahoitustuella, joka ei sisälly alkuperäiseen talousarvioon, joten kustannusten nettovaikutus on 1 milj. euroa. 1 milj. euron ylitys aiheutuu JoTo-projektille hankitusta lisäresursoinnista ja järjestelmäintegraatioiden ja -konversioiden lukumäärän kasvusta.

Tilapalvelut liikelaitoksen uudisrakentamisen hankkeilta jää vuonna 2021 ennusteen mukaan kaikkiaan noin 23 milj. euroa käyttämättä hankkeiden siirtymien ja viivästymisten takia. Käyttämättä jäävistä määrärahoista esitetään siirtoja muille hankkeille, joissa vuoden 2021 määrärahojen ennustetaan ylittävän.

Siirtokelpoisten toimitilojen perustuskustannukset ja pihatyöt kustannuspaikalle 71981 (TA 2,0 milj. euroa) esitetään 4,7 milj. euron

siirtoa. Määrärahatarpeen kasvuun ovat vaikuttaneet Veräjätalon siirtokelpoisen koulun siirto- ja perustuskustannukset sekä Keran siirtokelpoisen päiväkodin perustamiskustannukset. Takuuajan korjaukset ja viivästyneet maksuerät kustannuspaikalle 71984 (TA 1,5 milj. euroa) esitetään 0,9 milj. euron siirtoa.

Hankkeelle 3017 Tapiolan päiväkotia esitetään 53 000 euron siirtoa suojellun rakennuksen ennakoitua suurempien suunnittelukustannusten kattamiseksi ja hankkeelle 3752 Vermon päiväkotia 108 000 euroa rakennusurakan ennakoitua nopeamman etenemän takia sekä hankkeelle 3745 Matinkylän päiväkotia ja asukaspuisto 595 000 euroa, kun joulukuussa 2020 vastaanotetun urakan maksuja siirtyi ennakoitua enemmän vuodelle 2021.

Uudisrakentamisinvestointien määrärahasiirrot talousarviokohdassa 7192 ovat yhteensä 6,356 milj. euroa. Määrärahaa esitetään siirrettäväksi hankkeelta Kalajärven koulu, päiväkotia ja nuorisotila (TA 10,0 milj. euroa, ennuste 0,9 milj. euroa). Kalajärven koulu, päiväkotia ja nuorisotila - hankkeen toteutus siirtyy uudelleen kilpailutuksen vuoksi loppuvuoteen ja määrärahaa jää käyttämättä vuonna 2021.

Tarvittavat määrärahatarkistukset tuleville vuosille huomioidaan investointiohjelman 2022-2031 päivityksessä.

Urheilupuiston taseyksikön perustamisen yhteydessä valtuusto määritteli taseyksikön aluerajauksen talousarviossa 2021. Päätösaineiston karttaliitteen ja selostustekstin välillä oli ristiriitaisuutta. Tarkastettu karttaliite tuodaan päätöksentekoon uudelleen osavuositarkastuksen yhteydessä.

Käyttötalous

Urheilupuiston taseyksikön alueen pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotot ovat 65 000 euroa vuodessa. Talousarviovaiheessa taseyksikölle ei vielä tehty talousarviota. Osavuositarkastuksen yhteydessä esitetään, että taseyksikölle lisätään tuloja ja menoja 65 000 euroa kustannuspaikalle 02301 Hallinto. Menoista maksetaan alueen yleistasoista suunnittelua Kaupunkitekniikan keskuksen toteuttamana.

Investoinnit

Talousarviovaiheessa taseyksikölle ei vielä varattu määrärahoja investointiohjelmaan. Osavuositarkastuksen yhteydessä esitetään, että taseyksikölle kustannuspaikalle 02340 Osakkeet siirretään Tapiolan taseyksikön talousarvioon Jousenpuiston pysäköintiyhtiön svop sijoitukseen varatusta osakkeiden osin säästyvästä määrärahasta 310 000 euroa. Määräraha käytetään taseyksikköön perustettujen yhtiöiden KOy Tapiolan Stadion ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti peruspääomien maksamiseen.

Rahoitusosan antolainoihin esitetään 17,166 milj. euron korotusta, jolloin määrärahavaraus nousee yhteensä 53 milj. euroon. Lisäykset koskevat Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat, Kiinteistö Oy Matinkylän Lukio ja Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli antolainojen nostoaikataulua. Määrärahan korotustarvetta edeltää vuoden 2020 budjetin alittuminen. Osa vuodelle 2020 budjetoiduista nostoista siirtyi vuodelle 2021 johtuen

rakennustöiden aloituksen lykkäytymisestä
Laajalahden koulun työmaalla.
Uutena lainoitettavana yhtiökohteena vuodelle 2021 tuli Matinkylän
Lukio. Vastaavasti pieni osa vuodelle 2022 aiemmin
ajoitetuista nostoista ennakoidaan aikaistuvan kuluvalle vuodelle.

Päätöshistoria